

Sibylle
Berg

Uyuyan
Adam

Çeviri: ANIL ALACAOGLU

♥ can
roman

SIBYLLE BERG
UYUYAN ADAM

Der Mann schlaft, Sibylle Berg

© 2009, Carl Hanser Verlag, Münih

© 2018, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Anatolialit Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd. Őti. aracılığıyla alınmıŐtır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Nisan 2018, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıŐtır.

Editör: Őebnem Sunar

Düzelti: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Őti.

Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri

ÇobançeŐme Mah. Altay Sk. No: 8

Yenibosna-Bahçelievler, İstanbul

Sertifika No: 10614

ISBN 978-975-07-3736-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAęITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ő.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750737367

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

SIBYLLE BERG
UYUYAN ADAM

ROMAN

Almanca aslından çeviren

Anıl Alacaoğlu

SIBYLLE BERG, 1962'de, Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin sınırları içinde yer alan Weimar'da doğdu. 1984'te Batı Almanya'ya göç etti. Ticino'da o zamanki adıyla Scuola Teatro Dimitri'de oyunculuk eğitimi aldı. Daha sonra Hamburg'a gitti. Okyanus bilimleri ve siyasal bilgiler öğrenimi gördü. İlk öyküleri ve denemeleri Hamburg'da yaşadığı yıllarda yayımlandı. 1996'da Zürih'e yerleşti. İlk romanını 1997'de yayımladı. Çeşitli dergiler ve gazeteler için denemeler ve köşe yazıları kaleme aldı. Öykü ve romanın yanı sıra tiyatro dalında da eser veren Sibylle Berg, 2012'de İsviçre vatandaşlığına geçti. 2013'ten bu yana Zürih Sanatlar Yüksekokulu'nda Dramaturji dersleri veriyor. Sibylle Berg, Zürih ve Tel Aviv'de yaşıyor.

ANIL ALACAOĞLU, 1989'da Akhisar'da doğdu. Ege Üniversitesi'nde Alman Dili ve Edebiyatı öğrenimi gördü. 2009'da yayımlanan *Üçüncü Sınıf Kadın* isimli ilk kitabı “muzır neşriyat” bulunup kısıtlamalara tabi tutuldu. Stefan Zweig, Andreas Gruber ve Sebastian Fitzek gibi yazarlardan çeviriler yaptı.

O zamanlar.

Kışın. Dört ay önce.

Kışa dair aklımızdaki imgelere hiç mi hiç benzemeyen bir kış vardı dışarıda. İçlerinde, kızartılmış elmalarıyla sağlıklı ailelerin oturduğu küçük evlerle, her yerde kırağılar yaratan o temiz ve buz gibi soğuk aralık ayları yoktu uzun zamandır.

Kar dünyanın çirkinliğini gizleyemiyordu, yalnızca katı, kurşuni ve soluktu.

Oysa beyazlık üç uzun ay boyunca neredeyse hiç değişmez, kışı yağmurlu bir ilkbahar takip eder, o da bulutlu bir yaza dönüşürdü.

Artık şehir bile olmayan şehrin üstüne sis çökmüştü, insanlarsa kış uykusunda. Evde kalma lüksüne sahip olanlar, evlerinden çıkmıyordu, pijamalarıyla ayaklarını sürüye sürüye yürüyorlardı. Nevrotik örümcekler, saçlarında yemek artıkları, yataklarının altında boş pizza kutuları olan insanların geçtiği yerlerin ortasında ağlarını örüyordu.

Herkese açık yerlerde rastlanan çok az insanda, birinin mutlu, küçük zıplamalarla hayatın tadını çıkarmasına tahammül edecek durumda değildi.

Ben sokaktaydım, umutsuz yüzlere bakıyordum ve bir an kendimi yine onlardan, hâlâ sayesinde kendilerini yeniden hayat dolu hissedebilecekleri bir şeyin gerçekleşmesini bekleyen o insanlardan biriymişim gibi hissettim.

O sabahı, saçma sapan bir havada yalnız olmanın beni fenalaştırdığı, birkaç saniyelğine beni gerçeklikten koparan o duyguyu hatırladım. Bir gazete almak istedim, sefilliğim yüzünden yarı kapalı gözlerimle, kışları açık olan tek kafeye girdiğimde, geçmişimin hayaletlerini görebileceğimi sandım bir an.

Takma kolu olan, etine dolgun bir kadın, sırf abartılı silikliğiyle bir karikatür gibi görüldüğü için hatırladığım bir adamın yanında oturuyordu.

Büfeden dönerken yeniden kafeye uğradığımda ikisi de gitmişti.

Hafızamın yarattığı küçük gölge oyunları sayesinde benim de farkına vardığım gibi, insan gerçekliğinin ne olduğundan hiçbir zaman emin olamayacağı için endişeyle girdim eve.

İnsanın, onu mutlu eden tüm şeylerin hâlâ yerinde olup olmadığını yeterli sıklıkla kontrol etmesi mümkün değildi.

Ama eve girince öyle bir rahatladım ki başım döndü; çünkü adam hâlâ oradaydı.

Yatıyor, uyuyor ve bunu yaparken muhteşem görünüyor. Yalnızca uyurken sakin ve cazip görünen türdeşlerinin birçoğundan farklı olarak ifadesinde hiçbir değişiklik olmuyor; uyandıktan sonra bile mahmurluğu devam ediyor ve ağır bedenini sanki havadan başka bir elementin içindeymiş gibi hareket ettiriyordu. Belki suyun içinde daha becerikli görünebilirdi. Ama onun suya girdiğini hiç görmemiştim; çünkü fiziksel işlerde çalışmayan insanların zaman geçsin diye yaptıkları aktivitelerin çoğu için fazla tembel biriydi.

Her şey yerli yerinde olduğuna ve hayatım sandığım şey yalnızca bir kurguymuş gibi durmadığına göre günlük işlerimi yapmaya devam edebilirdim.

Neredeyse bütün insanlar düzenli bir akış içinde olmayı sever, o zaman hiçbir şeyle uğraşmak zorunda kal-

mazlar. Evrende sürüklenmememizi sağlayan şeydir rutin, hem de uzay istasyonlarıyla bağlantı kurmadan. Gazete okuduktan sonra kek yenir, hemen ardından da kahve içilir. Palmiye yapraklarının arasından görebildiğim komşu evdeki insanların, ayaklarını sürüye sürüye mutfak masasına gelişlerini izlerdim, gecenin içinde belirsizleşirler, neredeyse hiç ışıkları yanmazdı, söz konusu insanlar, şehri sahiplenmiş büyük böcekler de olabilirlerdi pekâlâ.

Her sabah kapının önünde durur, geceyi sağ salim atlatabildiğime, evlerin yerli yerinde, adamınsa hâlâ yatakta oluşuna sevinirdim. Belki de bundan sevinç duyan tek insan bendim; çünkü adam, mücevher derken genel olarak kastedilene pek de uymuyordu.

Göze çarpan bir güzelliği ya da zenginliği yoktu, iyi konuşan ya da insanları kendine hayran bırakacak çekici tavırları olan biri de değildi. Bana kendimi sevmeye değer hissettirmek dışında hiçbir alanda büyük başarılarla sivrilmiyordu diğerlerinden.

Önceden, yalnızken, etrafımdaki insanlar gibi olacağım diye çok korkardım; alışkanlıklarına hep daha sıkı sıkıya bağlı, yalnızca biri bir şey sorduğunda keskin bir sesle konuşan ve her şeyi daha iyi bilen biri olmaktan.

Çoğu insan orta yaşa geldiğinde tüm sevimli taraflarını kaybediyordu ve benim de en büyük endişelerimden biri, onlar gibi kötü kokan, etrafa sarı bir ışık yayan, kimse hoşuna gitmeyen biri olmaktı.

Sefil bir duruma düşmek çok kolaydı. Koyvermeye bir adım yaklaşmak yeterli olur, insan kendini büyük marketlerin önünde, elinde bir şişe ispirtoyla oturur, etrafa küfürler savururken bulabilirdi.

Eşikte durup odaya, hiç sesi çıkmayan yüz on kiloluk bir ağırlık taşıyan yatağa baktım. Bazen adamın burnunu kapatıyordum çünkü yaşayıp yaşamadığını görmek istiyordum. Doğal olarak yaşıyordu.

Ona yalnızca “adam” diyorum, isim verilince uzaklaşan birçok şey gibi kaybolup gitmesin diye.

Biz tanışmadan önce kendime hiç sormadığım tüm soruların cevabıydı o. Aslında belli belirsiz de olsa hep oradaydı o sorular, açlık gibi. Ben onlara hasret diyordum, sıla özlemi diyordum.

Hayatın bana sunabileceği en muhteşem şeyin yalnızca bir insan olması utandırabilirdi beni ama kendisinin olağanüstülüğüyle karşımda duruyor olması tamamen önemsiz bir şeydi benim için.

Neyse ki! Çünkü başka türlü olsa, masayı gümüş şamdanlarla donatıp klasik müzik çalmak zorunda kalabilirdim. Fırından mis gibi kokan kruvasanlar çıkarır, üzerlerine ev yapımı, organik reçeller sürer ve çocuklara seslendirir: Rainald, Beatrice, *pojaluysta*¹. Çocuklarım çokdilli büyür, benim anlamadığım dillerde konuşurlardı. Kocam masaya gelir, altında nadir görülür açık yaralar sakladığı kaşmir bir şal takardı boynuna.

Kendimi değiştirerek ulaştığım bir imgenin gerekliliklerini karşılama zorunluluğunun altında ezilmediğim için mutluydum.

Kışın kötü bir parodisi olan o günü hatırlıyorum, çünkü o kadar mutluydum ki neredeyse hüzünlenecektim çünkü mutluluk veren her şeyin insanın elinden alınabileceğini biliyordum.

Adam açtı gözlerini, açar açmaz da sıyrıldı uykudan. Ben neredeyim, burada ne yapıyorum der gibi bir kendine gelme süreci yaşamıyordu. Uyandı, beni aradı gözleri, rahatladı ardından; çünkü ben oradaydım ve her şey yolundaydı. Sırtının üzerinde ileri geri yuvarlandı yataкта, Amerikalı kadınların ağlayarak tekrar denize saldığı bir

1. (Rusça) Lütfen. (Y.N.)

balına gibiydi. Her şeyi büyük ve yuvarlaktı; gözleri, ayakları, vücudu. Küvette bırakılmış ve bir gecede asıl boyutunun on katına ulaşmış bir oyuncağa benziyordu.

Ne düşündüğüne, hayattan ne beklediğine dair hiçbir fikrim yoktu. Ona sorular sormak ilgimi çekmiyordu. Hem insanların bütün planlarına, fikirlerine, tasarılarına, duygularına, yaralarına, korkularına ve becerilerine dair her şeyi daha önce de duymuştum hem de adamın omuzlarını silkip şöyle bir cevap verme olasılığı da vardı. “Hiçbir fikrim yok, belki de yarın ölmüş olacağız.”

Onu seviyordum, üstelik koşulsuz bir biçimde, muhtemelen o da bana karşı aynı şeyleri hissediyordu. Sorular sorarak öğrenemezdim bunu. Sözlere güvenmiyordum. Ben tökezlediğimde onun korkuya kapılması, gerçek olmayan bir şeyler bana sıkıntı verdiğinde derin uykusundan uyanması ya da yorgun olduğumda beni taşıması, her seferinde daha fazla sevindiriyordu beni. Sana hiç rahatsızlık vermeyen ve sevebileceğin biriyle karşılaşmanın şans olduğunu bilecek kadar yaşıyordum.

Bir sürü tuhaf ve kısa aşk hikâyesi bırakmıştım arımda. Aynı yorgunluğu hisseden ve aynı şeyi, yalnız ölmeyi dileyen iki insanın bir araya gelişinin çok nadiren gerçekleştiğini biliyordum.

Artık mucizeler beklemiyor olmaya, kesinlikle vazgeçiş denilebilirdi; ama zaten umudu hep güçsüzlük olarak algılamıştım ben.

Hafif bir yağmur yağıyordu dışarıda; buz gibi iplikleriyle, böceklerin kaybolduğu, ışıkların söndüğü ve dumanın kesildiği komşu evin görüntüsünü saklıyordu yağmur. Yatağa döndüm tekrar çünkü dönebiliyordum ve yatağa dönüşümü çaresizlik olmaktan çıkararak adam vardı orada. Üzerinde yatmak üzere, adamın orta yükseklikte bir dağı andıran karnına tırmanırken, seyahate çıkmalıyız, diye geçirdim içimden. Seyahate çıkmak. Kesinlik-

le hayatım boyunca aklıma gelen en aptalca şeydi bu. O kış ve o sabah, devamında olabilecek her şeyden çok daha güzeldi.

Adam ve kadın, Güney Çin Denizi'nde küçük bir adada beraber tatil yaparlar. Sonra bir gün adam gazete almak üzere anakaraya gider. Geri dönmez. Kadın kalır.

Uyuyan Adam modern bir aşk öyküsü. Bizi temel korkularımızdan biri olan yalnızlık korkusuyla yüzleştiriyor. Karşımızda, insanın tek başına göğüs geremeyeceği, belki ancak bir başkasıyla beraber başa çıkabileceği soğuk ve boş bir dünya var. İnsanca olan her şeye duyulan özlemi teslim alan o büyük boşluğu ilk fırsatta elimize tutuşturup geri çekilen bir dünya bu. Burada hayat, umutsuzluk ve acıdan kaçınmadığımız sonsuz bekleyişe dönüşüyor.

Uyuyan Adam hiçbir şeyin kalıcı olmadığı bir dünyada çöküşün kaçınılmaz olduğunu yüzümüze çarpan bir roman. Mizantropi ustası Sibylle Berg'in kaleminden.

